Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. spalio 27 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Tam tikrų planų ir programų poveikio aplinkai vertinimas — Direktyva 2001/42/EB — 2 straipsnio a punktas ir 3 straipsnio 2 dalies a punktas — Sąvoka „planai ir programos“ — Nutarime nustatytos sąlygos, susijusios su vėjo jėgainių statyba — Nuostatos, susijusios, be kita ko, su saugumo, kontrolės, atstatymo ir garantijų priemonėmis, taip pat su garso lygio standartais, nustatytais atsižvelgiant į poveikį zonoms“

Byloje C-290/15

dėl 2015 m. birželio 2 d. *Conseil d'État* (Belgija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. birželio 15 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Patrice D'Oultremont ir kt.

prieš

Valonijos regioną

dalyvaujant

Fédération de l'énergie d'origine renouvelable et alternative ASBL (EDORA)

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Prechal, A. Rosas, C. Toader (pranešėja) ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. balandžio 7 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— P. D'Oultremont ir kt., atstovaujamų advokato J. Sambon,

— *Fédération de l'énergie d'origine renouvelable ir alternative ASBL (EDORA)*, atstovaujamos advokatų J. Sohier, S. Rodrigues, L. Levi, A. Blot ir M. Chomé,

— Belgijos vyriausybės, atstovaujamos J. Van Holm, M. Jacobs ir S. Vanrie, padedamų advokato P. Moërynck,

* Proceso kalba: prancūzų.

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas ir J. Traband,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos K. Bulterman, B. Koopman ir J. Langer,

— Europos Komisijos, atstovaujamos O. Beynet ir C. Hermes,

susipažinęs su 2016 m. liepos 14 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157) 2 straipsnio a punkto ir 3 straipsnio 2 dalies a punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Patrice D'Oultremont ir kt. ginčą su Valonijos regionu dėl 2014 m. vasario 13 d. Valonijos vyriausybės nutarimo dėl sektorinių sąlygų, susijusių su 0,5 MW ar didesnės bendros galios vėjo jėgainių parkais, kuriuo iš dalies keičiamas 2002 m. liepos 4 d. Valonijos vyriausybės nutarimas dėl 1999 m. kovo 11 d. dekreto, susijusio su aplinkosaugos leidimu, įgyvendinimo procedūros ir įvairių priemonių ir 2002 m. liepos 4 d. Valonijos vyriausybės nutarimas, kuriuo patvirtintas projektų, kurių poveikį reikia įvertinti, ir klasifikuotų įrenginių bei veiklos sąrašas (2014 m. kovo 7 d. *Moniteur belge*, p. 20263, toliau – 2014 m. vasario 13 d. nutarimas), galiojimo.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

Konvencija dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste

3 Konvencija dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste, pasirašyta 1991 m. vasario 26 d. Espe (Suomija) (toliau – Espo konvencija), Europos bendrijos vardu buvo patvirtinta 1997 m. birželio 24 d. ir įsigaliojo tų pačių metų rugsėjo 10 d.

4 Espo konvencijos 2 straipsnio 7 dalyje nurodyta:

„Pagal šios Konvencijos nuostatas poveikio aplinkai vertinimas atliekamas ne žemesniame kaip planuojamos veiklos projektų lygyje. Esant galimybei, Šalys stengiasi taip pat panaudoti poveikio aplinkai vertinimo principus politikoje, planuose ir programose."

Espo konvencijos Strateginio aplinkos vertinimo protokolas

5 Espo konvencijos Strateginio aplinkos vertinimo protokolas Europos bendrijos vardu Komisijos buvo pasirašytas 2003 m. gegužės 21 d. Kijeve (Ukraina) (toliau – Kijevo protokolas). Šis protokolas buvo patvirtintas 2008 m. spalio 20 d. Tarybos sprendimu 2008/871/EB (OL L 308, 2008, p. 33).

6 Kijevo protokolo 13 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Kiekviena Šalis stengiasi užtikrinti, kad aplinkos apsaugos, taip pat ir žmonių sveikatos klausimai būtų nagrinėjami ir kad į juos būtų tinkamai atsižvelgiama rengiant politikos ir teisės aktų, kurie gali turėti reikšmingų padarinių aplinkai, taip pat ir žmonių sveikatai pasiūlymus."

Orhuso konvencija

7 Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, Europos bendrijos vardu patvirtinta 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB (OL L 124, 2005, p. 1; toliau – Orhuso konvencija), taip pat susijusi su aplinkosauginiu vertinimu.

8 Šios konvencijos 6 straipsnyje įtvirtintos taisyklės dėl visuomenės dalyvavimo suteikiant leidimą konkrečiai veiklai. Jos 7 ir 8 straipsniuose daroma nuoroda į šį dalyvavimą, kiek tai susiję atitinkamai su planais, programomis, politika ir norminėmis nuostatomis bei kitomis visuotinai taikomomis privalomomis teisės taisyklėmis.

Sąjungos teisė

9 Direktyvos 2001/42 4 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Rengiant ir priimant tam tikrus planus bei programas, kurių pasekmės gali būti reikšmingos valstybių narių aplinkai, labai svarbus yra aplinkosauginis vertinimas, nes jis užtikrina, kad rengiant ir prieš priimant planus bei programas bus atsižvelgta į jų įgyvendinimo pasekmes."

10 Minėtos direktyvos 1 straipsnyje „Tikslai" numatyta:

„Šios direktyvos tikslas – sukurti aukštą aplinkos apsaugos lygį ir padėti į rengiamus ir priimamus planus bei programas integruoti aplinkos apsaugos klausimus, kad būtų skatinama tvari plėtra, užtikrinant, kad laikantis šios direktyvos būtų atliekamas tam tikrų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, aplinkos [aplinkosauginis] vertinimas."

11 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

a) „planai ir programos" – tai planai ir programos, įskaitant tuos, prie kurių finansavimo prisideda Europos [Sąjunga], taip pat visi jų daliniai pakeitimai:

   — kuriuos turi parengti ir (arba) priimti valdžios institucija nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygiu arba kuriuos parengia valdžios institucija ir kuriuos vėliau priima Parlamentas arba Vyriausybė laikantis įstatymų leidimo procedūros, ir

   — kurių reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas;

b) „aplinkosauginis vertinimas" – tai aplinkos apsaugos [poveikio aplinkai] ataskaitos parengimas, konsultacijos, atsižvelgimas į aplinkos apsaugos ataskaitą ir konsultacijų rezultatus priimant sprendimus, su sprendimu susijusios informacijos teikimas pagal šios direktyvos 4–9 straipsnių nuostatas;

<...>"

12 Šios direktyvos 3 straipsnyje „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. 2–4 dalyse nurodytų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, aplinkos [aplinkosauginis] vertinimas atliekamas pagal šios direktyvos 4–9 straipsnius.

2. Laikantis 3 dalies nuostatų, atliekamas toliau išvardytų planų ir programų aplinkos [aplinkosauginis] vertinimas:

a) kurie rengiami žemės ūkiui, miškininkystei, žuvininkystei, energetikai, pramonei, transportui, atliekų tvarkymui, vandentvarkai, telekomunikacijoms, turizmui, miestų ir kaimų planavimui ar žemės naudojimui ir kurie nustato tolesnio projektų, išvardytų [2011 m. gruodžio 13 d. Tarybos ir Europos Parlamento direktyvos 2011/92/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), kuri nuo 2012 m. vasario 17 d. panaikino ir pakeitė Direktyvą 85/337] I ir II prieduose, vystymo pagrindus, arba

<...>

3. 2 dalyje nurodytų planų ir programų, taikomų nedideliuose plotuose vietiniu lygiu, ir nedidelių 2 dalyje nurodytų planų ir programų pakeitimų aplinkos [aplinkosauginis] vertinimas atliekamas tik tada, kai valstybės narės nustato, kad jų pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai.

4. Valstybės narės nustato, ar kitų, nenurodytų 2 dalyje, planų ir programų, kurie nustato tolesnio projektų vystymo pagrindus, pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai.

<...>“

Belgijos teisė

13 Pagal 1980 m. rugpjūčio 8 d. Specialaus įstatymo dėl institucijų reformos (1980 m. rugpjūčio 15 d. *Moniteur belge*, p. 9434) 6 straipsnio 1 dalies II skyrių tik regionai yra kompetentingi aplinkos apsaugos srityje.

14 Kaip matyti iš Aplinkos kodekso (2004 m. liepos 9 d. *Moniteur belge*, p. 54654) D.51/1 straipsnio, Valonijos regione Direktyva 2001/42 buvo iš dalies perkelta šio kodekso I knygos D.52 ir paskesniais straipsniais.

15 Minėto kodekso I knygos D.6 straipsnio 13 punkte „planai ir programos“ apibrėžiamos kaip „sprendimai, išskyrus nurodytus [Energetikos, paveldo, urbanizmo ir teritorijos planavimo kodekse (1984 m. gegužės 19 d. *Moniteur belge*, p. 6939, klaidų ištaisymas 1984 m. gegužės 25 d. *Moniteur belge*, p. 7636)], ir jų pakeitimai, kurių tikslas – nustatyti organizuotą numatytų veiksmų arba veiklos seką siekiant vieno ar kelių konkrečių tikslų, susijusių su aplinkos kokybe, arba vienos ar kelių zonų arba vietovės paskirtį, arba apsaugos sistemą, siekiant apibrėžti pagrindus, kuriuos taikant gali būti leidžiama vykdyti nustatytą veiklą ir kurie:

a. yra rengiami ir (arba) priimami regiono arba vietos lygmens institucijos arba rengiami institucijos ir pateikiami priimti Valonijos parlamentui arba vyriausybei;

b. yra numatyti dekretų, norminėse arba kitose nuostatose.

Šiame dekrete nurodyti planai ir programos taip pat apima Europos [Sąjungos] bendrai finansuojamus planus ir programas.“

16 Pagal 1999 m. kovo 11 d. Valonijos vyriausybės dekreto dėl aplinkosaugos leidimo (1999 m. birželio 8 d. *Moniteur belge*, p. 21114, ir klaidų ištaisymas 1999 m. gruodžio 22 d. *Moniteur belge*, p. 48280, toliau – 1999 m. kovo 11 d. dekretas) 2 straipsnį šiuo dekretu „laikantis integruoto taršos prevencijos ir mažinimo požiūrio siekiama užtikrinti žmonių ir aplinkos apsaugą nuo pavojų, kenksmingų veiksnių ar nepatogumų, kurių tiesiogiai ar netiesiogiai gali kilti eksploatuojant ar baigus eksploatuoti įrenginį."

17 Šio dekreto 4 straipsnyje nustatyta:

„Vyriausybė priima bendrąsias, sektorines arba integruotas sąlygas, kad būtų pasiekti 2 straipsnyje nurodyti tikslai. Jos turi norminę galią.

<...>

Šios sąlygos visų pirma gali būti taikomos:

<...>

3.
informacijai, kurią reikia reguliariai teikti Vyriausybės nurodytoms valdžios institucijoms, dėl:
a. statinio emisijos;
b. įgyvendintų priemonių, skirtų kenksmingam poveikiui aplinkai mažinti;

<...>"

18 Minėto dekreto 5 straipsnyje numatyta:

„§1. Bendrosios sąlygos taikomos visiems įrenginiams ir visai veiklai.

§2. Sektorinės sąlygos taikomos ekonomikos sektoriaus, teritorinio sektoriaus ar sektoriaus, kuriame kyla arba gali kilti konkreti rizika, įrenginiams ir veiklai.

<...>"

19 2014 m. vasario 13 d. nutarimo 1 straipsnyje nurodyta:

„Šios sektorinės sąlygos taikomos 0,5 MW ar didesnės bendros galios vėjo jėgainių parkams, nurodytiems [2002 m. liepos 4 d. nutarimo, kuriuo nustatomos bendrosios 1999 m. kovo 11 d. dekrete nurodytų įrenginių eksploatavimo sąlygos (2002 m. rugsėjo 21 d. *Moniteur belge*, p. 20264, ir klaidų ištaisymas 2002 m. spalio 1 d. *Moniteur belge*, p. 44152)] I priedo skyriuose 40.10.01.04.02 ir 40.10.01.04.03."

20 2014 m. vasario 13 d. nutarimo III skyriaus 5 straipsnyje „Eksploatavimas" nustatyta:

„Išskyrus su priežiūra susijusius poreikius, naktį negali būti įjungtas joks apšvietimo prietaisas vėjo jėgainės papėdėje ar greta jos."

21 Šio nutarimo 9 straipsnyje, esančiame tame pačiame III skyriuje, nurodyta:

„Parke – vėjo jėgainių išorėje – magnetinis laukas, kuris susijęs su veikla ir matuojamas 1,5 m virš žemės paviršiaus, negali viršyti 100 mikroteslų ribos."

22 10 straipsnyje, kuris taip pat įtvirtintas to paties nutarimo III skyriuje, nurodyta:

„§1. Dėl vėjo jėgainių veikimo atsiradusių stroboskopinių šešėlių poveikis yra apribotas 30 valandų per metus ir 30 minučių per dieną kiekvienam gyvenamajam namui, kuris buvo pastatytas ar kurio statybos leidimas išduotas, kurį gali paveikti tokie šešėliai. Poveikis apskaičiuojamos vadovaujantis „mažiausiai palankaus atvejo“ požiūriu, kuriam būdingi šie kriterijai:

1. saulė šviečia nuo ryto iki vakaro (danguje niekada nėra debesų);

2. vėjo jėgainės veikia nuolat (vėjo greitis visada palankus vėjo jėgainių veikimui ir jos veikia 100 %);

3. vėjo jėgainių mentės nuolat orientuotas statmenai saulės spinduliams.

Eksploatuotojas naudoja visas turimas priemones, kurios leidžia sumažinti sudarytą šešėlį, siekdamas laikytis šių apribojimų.

§2. Šie apribojimai netaikomi, jei šešėlis, kuris susidaro dėl įrenginio veikimo, nedaro poveikio jų buvimo vietos gyvenamiesiems namams. Tokiu atveju eksploatuotojas, naudodamasis visomis teisinėmis priemonėmis, turi pateikti įrodymų.“

23 2014 m. vasario 13 d. nutarimo V skyriaus „Garso lygio normos“ 1 dalyje „Triukšmas“ įtvirtintas 20 straipsnis, kuriame apibrėžti lygio apribojimai, susiję su vėjo jėgainių parko garso skleidimu, ir 21 straipsnis, kuriame nustatytos ribinės vertės, be kita ko, atsižvelgiant į plane nurodytas zonas, t. y. geografinius perimetrus, kuriuos kompetentingos valdžios institucijos nustato remdamosi planu pagal joms daromą poveikį (gyvenamųjų namų zona, žemės ūkio zona, ekonominės veiklos zona ir kt.).

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

24 2013 m. vasario 21 d. Valonijos vyriausybė patvirtino, o vėliau tų pačių metų liepos mėnesį iš dalies pakeitė „orientacinius pagrindus“, kuriuose pateikė rekomendacijas dėl vėjo jėgainių statybos Valonijos regione. Ši priemonė buvo papildyta kartografijos dokumentu, kuris sudarė pagrindą planuoti ir įgyvendinti Valonijos regiono vėjo jėgainių programą „Perspektyva 2020 m.“, kuris pavadintas „Referenciniu žemėlapiu“. Dėl šio žemėlapio pateikta poveikio aplinkai vertinimo ataskaita.

25 Nuo 2013 m. rugsėjo 16 d. iki spalio 30 d. visose Valonijos komunose buvo surengta vieša konsultacija. Per šią konsultaciją tarp visuomenei pateiktų dokumentų, be kita ko, buvo šio sprendimo ankstesniame punkte nurodyti dokumentai, t. y. orientaciniai pagrindai, referencinis žemėlapis ir poveikio aplinkai ataskaita.

26 Tačiau nei orientaciniai pagrindai, nei referencinis žemėlapis nebuvo galutinai patvirtinti.

27 2014 m. vasario 13 d. Valonijos vyriausybė priėmė nutarimą.

28 2014 m. gegužės 6 d. P. D'Oultremont ir kt. kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą, t. y. į *Conseil d'État* (Belgija), su prašymu panaikinti šį nutarimą. Grįsdami savo prašymą P. D'Oultremont ir kt., be kita ko, teigia, kad šis nutarimas neatitinka Direktyvos 2001/42 nuostatų, nes Valonijos regionas priėmė minėtą nutarimą, nors jo nuostatoms nebuvo taikoma nei poveikio vertinimo procedūra, nei visuomenės dalyvavimo procedūra.

29 Savo ruožtu Valonijos regionas ir įstojusi į pagrindinę bylą šalis *Fédération de l'énergie d'origine renouvelable et alternative (EDORA)* mano, kad pats nutarimas nesusijęs su sąvoka „planai ir programos“, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą.

30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, nepaisant to, jog Teisingumo Teismas pateikė patikslinimų 2010 m. birželio 17 d. Sprendime *Terre wallonne ir Inter-Environnement Wallonie* (C-105/09 ir C-110/09, EU:C:2010:355), atsakymas į klausimą, ar 2014 m. vasario 13 d. nutarimo nuostatos atitinka „planus ir programas“, nėra labai akivaizdus.

31 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, didžiausių sunkumų kyla dėl aplinkybės, kad minėto nutarimo nuostatos nesusietos su orientaciniais pagrindais ir teritorijų, skirtų šio sprendimo 24 punkte nurodytų vėjo jėgainių statybai, žemėlapiu ir kad dėl šios aplinkybės minėtos nuostatos bent iš dalies prarado programinį turinį, kad galėtų reglamentuoti vėjo jėgainių energijos gamybą.

32 Šiomis aplinkybėmis 2014 m. vasario 13 d. nutarime nėra apibrėžiamas „visas pagrindas“, t. y. visos suderintos priemonės, reglamentuojančios vėjo jėgainių parkų eksploatavimą siekiant apsaugoti aplinką. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, vis dėlto dėl atsižvelgimo išduodant leidimus į minėto nutarimo normas dėl triukšmo ir dėl vėjo jėgainių veikimo atsiradusių stroboskopinių šešėlių pasekmių neišvengiamai reikia nustatyti, kiek pastatytos vėjo jėgainės nutolusios nuo gyvenamųjų namų.

33 Jei būtų pasirinkta regiono teisės aktų leidėjo Aplinkos kodekso I knygos D.6 straipsnio 13 punkte pateikta sąvokos „planai ir programos“ apibrėžtis, kadangi sektorinės sąlygos nesusietos su orientaciniais pagrindais ir žemėlapiu, apibrėžiančiu vietas, kurios yra geriausios statyti vėjo jėgaines, minėto teismo teigimu, vien šios sąlygos nereiškia „laipsniško ir sureglamentuoto priemonių, skirtų su aplinkos kokybe susijusiam specifiniam tikslui pasiekti, įgyvendinimo proceso“.

34 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, kad 2014 m. vasario 13 d. nutarime numatytos sektorinės sąlygos juo labiau nelemia vienos ar kelių zonų ar teritorijų paskirties ar apsaugos sistemos. Tai apima bet kokį vėjo jėgainių parką, nepaisant to, kokia pasirinkta teritorija, su vienintele sąlyga, kad triukšmo lygis kinta pagal sektoriaus plane nustatytas zonas.

35 Šio teismo teigimu, atrodo, kad iš Direktyvos 2001/42 I ir II priedų, sietinų su Sprendimo *Terre wallonne et Inter-Environnement Wallonie* (C-105/09 ir C-110/09, EU:C:2010:355) 47 punktu, matyti, kad planas ar programa būtinai turi apimti ribotą geografinę zoną, pavyzdžiui, „pažeidžiamas zonas, nustatytas atsižvelgiant į ilgalaikį azoto valdymą žemės ūkyje“, kaip tai suprantama pagal 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 375, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 68), kuri buvo nagrinėjama tame sprendime.

36 Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos [2001/42] 2 straipsnio a punktas ir 3 straipsnio 2 dalies a punktas, susiję su tam tikrų planų ir programų poveikio aplinkai vertinimu, reiškia, kad „planu ar programa“, kaip jie suprantami pagal minėtas nuostatas, reikia laikyti norminį teisės aktą – nutarimą, kuriame pateikiamos įvairios nuostatos, susijusios su vėjo jėgainių įrengimu, įskaitant saugumo, kontrolės, atstatymo ir garantijų priemones, taip pat triukšmo lygio normos, nustatytos plane nurodytoms zonoms, nuostatos, kuriomis reglamentuojamas administracinių leidimų, suteikiančių teisę įrengti ir eksploatuoti įrenginius, kuriems pagal vidaus teisę *ipso jure* yra taikomas poveikio aplinkai vertinimas, išdavimas?“

Dėl prejudicinio klausimo

37 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punktas ir 3 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, kad nutarimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriame įtvirtintos įvairios nuostatos, susijusios

su vėjo jėgainių įrengimu, kurių turi būti laikomasi išduodant administracinius leidimus, suteikiančius teisę įrengti ir eksploatuoti tokius įrenginius, patenka į sąvoką „planai ir programos“, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą.

38 Pirmiausia reikia priminti, kad iš Direktyvos 2001/42 4 konstatuojamosios dalies matyti, kad, rengiant ir priimant tam tikrus planus ir programas, labai svarbus yra aplinkosauginis vertinimas.

39 Be to, kaip savo išvados 34 punkte nurodė generalinė advokatė, sąvoka „planai ir programos“, palyginti su kitomis priemonėmis, kurios nepatenka į materialinę Direktyvos 2001/42 taikymo sritį, turi būti apibrėžta atsižvelgiant į esminį jos 1 straipsnyje nustatytą tikslą, pagal kurį turi būti atliekamas planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, poveikio aplinkai vertinimas (šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 28 d. Sprendimo *Inter-Environnement Wallonie ir Terre wallonne*, C-41/11, EU:C:2012:103, 40 punktą ir jame minėtą teismo praktiką).

40 Todėl, atsižvelgiant į šios direktyvos tikslą sukurti aukštą aplinkos apsaugos lygį, nuostatos, kuriomis apribojama šios direktyvos taikymo sritis ir, be kita ko, apibrėžiami aktai, kuriems ji skirta, turi būti aiškinamos plačiai (šiuo klausimu žr. 2012 m. kovo 22 d. Sprendimo *Inter-Environnement Bruxelles ir kt.*, C-567/10, EU:C:2012:159, 37 punktą ir 2015 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Dimos Kropias Attikis*, C-473/14, EU:C:2015:582, 50 punktą).

41 Dėl Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkto reikia nurodyti, kad šioje nuostatoje numatytos sąvokos „planai ir programos“ apibrėžtyje įtvirtintos kumuliatyvios sąlygos: pirma, kad juos rengtų ir (arba) priimtų valdžios institucija nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygiu arba rengtų valdžios institucija, o priimtų parlamentas arba vyriausybė, laikydamiesi teisėkūros procedūros, ir, antra, kad jų reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas.

42 Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo išvadų matyti, kad 2014 m. vasario 13 d. nutarimas buvo parengtas ir priimtas regiono valdžios institucijos, t. y. Valonijos vyriausybės, ir kad šio nutarimo reikėjo pagal 1999 m. kovo 11 d. dekreto nuostatas.

43 Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta, kad nepažeidžiant šio straipsnio 3 dalies turi būti atliekamas visų planų ir programų, kurie rengiami, be kita ko, energetikos sektoriui, ir kuriuose nustatomi tolesnio projektų, išvardytų Direktyvos 2011/92 I ir II prieduose, vystymo pagrindai, aplinkosauginis vertinimas.

44 Reikia pabrėžti, jog nekyla ginčo, kad 2014 m. vasario 13 d. nutarimas susijęs su energetikos sektoriumi ir apibrėžia vėjo jėgainių parko projektų, kurie priskirtini prie Direktyvos 2011/92 II priede išvardytų projektų, vystymo Valonijos regione pagrindą.

45 Dėl sąvokos „planai ir programos“ reikia nurodyti, kad, nors ji, žinoma, turi apimti tam tikrą teritoriją, vis dėlto nei iš Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkto formuluotės, nei iš tos pačios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies a punkto formuluotės nematyti, kad minėtais planais ar programomis turi būti siekiama atitinkamos teritorijos planavimo. Iš tiesų, iš minėtų nuostatų formuluotės matyti, kad jomis siekiama didesnių tikslų – planuoti teritorijas ar zonas apskritai.

46 Atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo išvadas, matyti, kad 2014 m. vasario 13 d. nutarimas susijęs su visa Valonijos regiono teritorija, o jame numatytos ribinės triukšmo vertės glaudžiai siejasi su minėta teritorija, nes šios ribos apibrėžtos pagal įvairių rūšių poveikį atitinkamoms geografinėms zonoms.

47 Dėl aplinkybės, kad 2014 m. vasario 13 d. nutarime nėra apibrėžto pakankamai išsamaus pagrindo, kiek tai susiję su vėjo jėgainių sektoriumi, reikia priminti, kad vertinimas pagal Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punkte ir 3 straipsnio 2 dalies a punkte įtvirtintus kriterijus siekiant

nustatyti, ar nutarimą, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, gali apimti ši sąvoka, turi būti atliekamas, be kita ko, atsižvelgiant į šios direktyvos tikslą, kuris, kaip matyti iš šio sprendimo 39 punkto, yra sprendimų, kurie gali turėti aplinkai reikšmingų pasekmių, aplinkosauginis vertinimas.

48 Be to, kaip savo išvados 55 punkte pabrėžė generalinė advokatė, galimo Direktyvoje 2001/42 nustatytų įpareigojimų apėjimo strategijų vengimas gali lemti priemonių suskaidymą į dalis, šitaip mažinant šios direktyvos veiksmingumą (šiuo klausimu žr. 2012 m. kovo 22 d. Sprendimo *Inter-Environnement Bruxelles ir kt.*, C-567/10, EU:C:2012:159, 30 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

49 Atsižvelgiant į šį tikslą, reikia nurodyti, kad sąvoka „planai ir programos“ susijusi su bet kokiu aktu, kuriame apibrėžiant atitinkamame sektoriuje taikomas taisykles ir kontrolės procedūras nustatoma visuma kriterijų ir taisyklių, kurių reikia laikytis išduodant leidimą dėl vieno ar kelių projektų, galinčių turėti reikšmingą poveikį aplinkai, ir juos vystant (šiuo klausimu žr. 2012 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias ir kt.*, C-43/10, EU:C:2012:560, 95 punktą ir jame minėtą teismo praktiką).

50 Šioje byloje reikia priminti, kad 2014 m. vasario 13 d. nutarimas visų pirma susijęs su techniniais standartais, eksploatavimo tvarka (be kita ko, su stroboskopiniais šešėliais), avarijų ir gaisro prevencija (be kita ko, vėjo jėgainės sustabdymo atveju), garso lygio standartais, vėjo jėgainių remontu ir finansinių garantijų suteikimu. Šie standartai yra pakankamai svarbūs ir pakankamai plačios apimties, kad būtų galima nustatyti atitinkamam sektoriui taikomas sąlygas, o priimant sprendimus, be kita ko, susijusius su aplinka, kurie galimi pagal šiuos standartus, turi būti nustatomos sąlygos, kurių laikantis gali būti leista ateityje vystyti konkrečius vėjo jėgainių parko įrengimo ir eksploatavimo projektus.

51 Galiausiai, remdamasi Orhuso konvencija ir Kijevo protokolu, Prancūzijos vyriausybė siūlo sąvoką „planai ir programos“ atskirti nuo sąvokos „bendras reglamentavimas“, prie kurio priskirtinas 2014 m. vasario 13 d. nutarimas, todėl jis nepatenka į Direktyvos 2001/42 taikymo sritį.

52 Šiuo klausimu reikia pabrėžti, pirma, kad iš pačios šios direktyvos 2 straipsnio a punkto pirmos pastraipos formuluotės matyti ir toks aiškinimas patvirtintas šio sprendimo 49 punkte nurodytoje teismo praktikoje, jog sąvoka „planai ir programos“ gali apimti norminius aktus, priimtus pagal teisėkūros ar kitų teisės aktų priėmimo procedūrą.

53 Antra, kaip savo išvados 70 punkte nurodė generalinė advokatė, Direktyva 2001/42 skiriasi nuo Orhuso konvencijos ir Kijevo protokolo būtent dėl to, kad šioje direktyvoje nėra konkrečių nuostatų dėl bendros politikos ar teisės aktų, kuriuos reikėtų skirti nuo „planų ir programų“.

54 Atsižvelgiant į visa tai, kad išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2001/42 2 straipsnio a punktas ir 3 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, kad nutarimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriame įtvirtintos įvairios nuostatos, susijusios su vėjo jėgainių įrengimu, kurių turi būti laikomasi išduodant administracinius leidimus, suteikiančius teisę įrengti ir eksploatuoti tokius įrenginius, patenka į sąvoką „planai ir programos“, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

55 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo 2 straipsnio a punktas ir 3 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinami taip, kad nutarimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriame įtvirtintos įvairios nuostatos, susijusios su vėjo jėgainių įrengimu, kurių turi būti laikomasi išduodant administracinius leidimus, suteikiančius teisę įrengti ir eksploatuoti tokius įrenginius, patenka į sąvoką „planai ir programos", kaip ji suprantama pagal šią direktyvą.

Parašai.